יום א', י' בטבת תשס"ד (04 בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

שבוע שמח ושבוע טוב!

היום, **עשרה בטבת**, תענית ציבור. והוא **יום תחילת המצור על ירושלים** ע"י נבוכדנאצר, מלך בבל, בסוף ימי בית ראשון, לפני 2427 שנים. בדורנו, דור השואה והתקומה, נוספה משמעות מיוחדת לצום העשרה בטבת. בראשית ימי כינונה של המדינה, קבעה הרבנות הראשית לישראל יום זה כ**יום הקדיש הכללי** לזכר חללי השואה במלה"ע ה-II, שלא נודע היום בו הושמדו בתופת הנאצי.

סיום הצום (ב"ש): **1708**

"כי לא מחשבותיי מחשבותיכם ולא דרכיכם דְּרָכַיי נאום ה'." [ישעיה נ"ה 8] [מהפטרת היום]

פיזיקאי, ביולוג וכימאי יצאו לחוף הים לפעם הראשונה. כאשר הפיזיקאי ראה את הים הוא הוקסם על-ידי הגלים, ואמר שהוא רוצה לחקור את ההידרו-דינמיקה של הגלים; הוא נכנס לים, טבע ולצערינו הרב, לא חזר. הביולוג גם הוא התפעל מהים, אך ראה בו דברים שהפיזיקאי לא ראה – את הצמחים, הדגים הרבים וכו' שיש בו. הוא אמר שגם הוא רוצה לחקור את צורות החיים השונים בים; נכנס וגם הוא לא חזר. הכימאי המתין זמן רב, ואז פתח את מחברת העבודה שלו וכתב: 'פיזיקאים וביולוגים נמסים במים!'

למה בדיחה זו נראית כה טפשית, כה אווילית, ואילו האימרה הבאה אינה נראית כך:
"בגלל השואה, קמה מדינת ישראל לתחיה." ?
ואולי נוכל ללמוד על כך מדברי קודמינו:
סיום תקופת מאסרו של יוסף וחלום פרעה הם לכאורה שני עניינים נפרדים אשר מלבד זה שאירעו באותו פרק זמן, אין שום קשר ביניהם. צריך להבין, אם כן, מדוע כורך הפסוק את שניהם יחד באומרו "ויהי מקץ שנתיים ימים [לתוספת על זמן מאסרו של יוסף] – ופרעה חולם." [בראשית מ"א 1]
מבאר בעל "**בית הלוי**" שבכל דבר בעולם יש סיבה ומסובב. כלומר, יש **הסיבה** הגורמת את הדבר, וקיימת **התוצאה** הנולדת מן הסיבה. בהבחנה המדוייקת מהי הסיבה ומה המסובב שוררת מבוכה רבה, ורבים הם הטועים. למשל, אם אדם השקיע כספו בעסק מסויים והרויח ע"י זה רווח גדול, אומר השכל האנושי, שההשקעה היתה הסיבה שממנה נהיה הרווח הגדול. לאמיתו של דבר, **זוהי טעות גדולה**. לא ההשקעה הביאה את הרווח, אלא מן **השמיים** נגזר עליו שירוויח. ואחרי שגזרו כך, **מן השמיים** סובבו את מהלך העניינים בעולם הזה שיבוא אדם זה וישקיע את כספו בעסק מוצלח. נמצא אם כן, **שהמציאות היא ההיפך ממה** שבני אדם רגילים לחשוב. לא העסק הוא **הסיבה** והרווח הוא **המסובב**, אלא הרווח שנקבע מן **השמיים** הוא הסיבה, והעסק הוא המסובב.
כך הוא העניין גם אצל יוסף. המדרש [בראשית רבה פ"ט א'] אומר: 'קץ שָׂם לחושך' [איוב כ"ח 3] - זמן נתן ליוסף כמה שנים יעשה באפֵלה בבית האסורים; כיוון שהגיע הקץ, חלם פרעה חלום.''
כלומר, גם כאן יש מקום לשכל האנושי לטעות ולומר שחלום פרעה הוא הסיבה שסובבה את הוצאת יוסף מבית האסורים. **בא המדרש ומלמדנו** שהקב"ה הועיד מראש את חלום פרעה להיות האירוע שיגשים את יציאת יוסף מבית הסוהר. על כן, **היה עיתוי החלום תלוי ועומד** עד שתגיע העת של 'קץ שָׂם לחושך' – סוף ישיבת יוסף במאסר ומכיוון שהגיע היום הנכסף, **מיד** "ופרעה חולם." [מדרש לקח טוב]

והלא כן גם בעניין קום המדינה...?

"לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה." [תהלים כ"ד 1]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **ראשון**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל